

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

RADA

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 10. března 2014

k rámci kvality stáží

(2014/C 88/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s články 153 a 166 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Krize zasáhla obzvláště tvrdě mladé lidi. Míra nezaměstnanosti mládeže dosáhla v minulých letech v řadě členských států historického maxima, aniž by se objevovaly náznaky, že v krátkodobém horizontu dojde k jejímu poklesu. Podpora zaměstnatelnosti a produktivity mladých lidí je klíčová pro jejich vstup na trh práce.
- (2) Pro zlepšení vyhlídek mladých lidí na trhu práce je rozhodující hladký přechod ze školy do zaměstnání. Lepší vzdělávání mladých lidí a usnadnění jejich přechodu do zaměstnání je nezbytné ke splnění hlavního cíle strategie Evropa 2020 spočívajícího ve snaze o dosažení 75% míry zaměstnanosti žen a mužů ve věku od 20 do 64 let do roku 2020. Podle hlavního směru pro politiku zaměstnanosti členských států č. 8 by členské státy měly s cílem podpořit mladé lidi, a zejména ty, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, zavést systémy, které těmto lidem pomohou najít první zaměstnání, získat pracovní zkušenosti nebo zahájit další vzdělávání nebo odbornou přípravu, včetně učňovské přípravy, a měly by rychle zasáhnout, pokud se mladí lidé stanou nezaměstnanými⁽¹⁾.

- (3) V posledních dvou desetiletích se stáže staly významným odrazovým můstkem ke vstupu na trh práce.
- (4) Pokud stáže, obzvláště opakované, nahrazují řádné zaměstnání, zejména nástupní pozice, které jsou obvykle stážistům nabízeny, vznikají socioekonomické náklady. Nekvalitní stáže, především stáže s malým vzdělávacím obsahem, navíc nevedou k významnému zvýšení produktivity ani nepřinášejí pozitivní signály. Sociální náklady mohou rovněž vzniknout v souvislosti s neplacenými stážemi, které mohou omezit možnosti profesního uplatnění osob pocházejících ze znevýhodněného prostředí.
- (5) Existují důkazy o spojitosti mezi kvalitou stáže a zaměstnaností. Význam stáže při usnadnění přechodu do zaměstnání závisí na její kvalitě, pokud jde o vzdělávací obsah a pracovní podmínky. Kvalitní stáže mají přímý pozitivní vliv na produktivitu, zlepšují soulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce a podporují mobilitu, především snížením nákladů na hledání a na propojení nabídky a poptávky, a to jak u podniků, tak i u stážistů.
- (6) V doporučení Rady o zavedení záruk pro mladé lidi⁽²⁾ se členské státy vyzývají, aby zajistily, že všichni mladí lidé mladší 25 let obdrží ve lhůtě čtyř měsíců od okamžiku, kdy se stali nezaměstnanými nebo ukončili formální vzdělávání, kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže.
- (7) V rámci různých studií a průzkumů bylo zjištěno, že se problémy s kvalitou dotýkají značného počtu stáží, a to především tehdy, pokud za vzdělávací obsah a pracovní podmínky stáže nenese přímou odpovědnost žádná instituce vzdělávání a odborné přípravy.

⁽¹⁾ Rozhodnutí Rady o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států, 2010/707/EU ze dne 21. října 2010 (Úř. věst. L 308, 24.11.2010, s. 46).

⁽²⁾ Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1.

- (8) Z důkazů vyplývá, že značnému počtu stážistů jsou jednoduše přidělovány podřadné úkoly. Kvalitní stáž musí nabízet i náležitý a smysluplný vzdělávací obsah. To mimo jiné znamená stanovení konkrétních dovedností, které si má stážista osvojit, zajištění dohledu nad stážistou a jeho odborného vedení a sledování jeho pokroku.
- (9) Problémy byly zjištěny rovněž s ohledem na pracovní podmínky, jako je dlouhá pracovní doba, chybějící sociální zabezpečení, existence rizik ohrožujících zdraví a bezpečnost při práci nebo pracovních rizik, nízká či žádná odměna a/nebo náhrada, nedostatečná jasnost, pokud jde o použitelné právní režimy, a příliš dlouhá doba trvání stáže.
- (10) V některých členských státech a odvětvích nejsou stáže v současné době regulovány, a pokud jejich právní úprava existuje, je velmi rozdílná a jsou v ní stanoveny různé prvky týkající se kvality nebo různé postupy uplatňování. V případech, kdy neexistuje regulační rámec nebo nástroj nebo není zajištěna dostatečná transparentnost, pokud jde o pracovní podmínky v průběhu stáže a její vzdělávací obsah, může řada poskytovatelů stáží využívat stážisty jako levnou, či dokonce neplacenou pracovní sílu.
- (11) Rámec kvality stáží podpoří zlepšení pracovních podmínek a vzdělávacího obsahu stáží. Hlavní prvek rámce kvality stáží představuje písemná dohoda o stáži, v níž jsou uvedeny vzdělávací cíle, odpovídající pracovní podmínky, práva a povinnosti a přiměřená délka stáže.
- (12) Jednou z příčin nízké kvality stáží je nedostatek informací, který u stáží představuje mnohem rozšířenější problém než v případě řádného zaměstnání. Požadavky na větší transparentnost oznámení nebo inzerátů nabízejících volná místa pro stážisty by pomohly zlepšit pracovní podmínky a podporovat přeshraniční mobilitu.
- (13) Při navrhování, provádění a monitorování politik a programů v oblasti odborného vzdělávání hrají klíčovou úlohu sociální partneři. Cílem spolupráce mezi sociálními partnery, poskytovateli celoživotních profesních poradenských služeb a příslušnými orgány by mohlo být poskytovat stážistům konkrétní informace, které by se týkaly dostupných možností profesního uplatnění a dovedností, jež jsou zapotřebí na trhu práce, a taktéž informace o právech a povinnostech stážistů. Sociální partneři mohou navíc přispět ke snazšímu zavádění rámce kvality stáží, a to zejména vypracováním a zpřístupněním jednoduchých a stručných vzorových dohod o stáži, které jsou určeny především mikropodnikům a formulovány tak, aby odpovídaly jejich konkrétním potřebám. V rámci svého akčního rámce pro zaměstnanost mladých lidí z července roku 2013 sociální partneři vzali na vědomí záměr Komise předložit návrh doporučení Rady v této oblasti a uvedli, že podpoří opatření členských států, jejichž cílem bude zlepšit kvalitu stáží.
- (14) Jednou z výzev je zvýšení přeshraniční mobility stážistů v Unii s cílem pomoci podpořit skutečný evropský trh práce. Překážkou rozvoje přeshraniční mobility stážistů je stávající různost právní úpravy. V některých případech bylo kromě toho zjištěno, že správní a právní překážky bránící přeshraniční mobilitě stážistů mají dopad na několik přijímajících členských států. V této souvislosti jsou důležité informace o právu na přeshraniční mobilitu stážistů, zejména o právech zahrnutých ve směrnici 2004/38/ES⁽¹⁾. Rámec kvality stáží usnadní přístup ke stážím v zahraničí tím, že poskytne zásady a pokyny, které poslouží jako výchozí bod.
- (15) Vypracování rámce kvality stáží zvýší transparentnost. Dále by se tak mohlo podpořit rozšíření portálu EURES na placené stáže, čímž by se usnadnila mobilita.
- (16) Programy členských států, které prosazují a nabízejí stáže, mohou být finančně podpořeny z evropských fondů. Kromě toho se v rámci záruk pro mladé lidi budou podporovat stáže prostřednictvím Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí, se zaměřením na mladé lidi z regionů Unie, které jsou nezaměstnaností mládeže nejvíce postiženy, a spolufinancováním z Evropského sociálního fondu (ESF) v období 2014–2020. ESF a Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí lze využít ke zvýšení počtu a kvality programů stáží v členských státech. To zahrnuje možný příspěvek na náklady stáže a za určitých podmínek také pokrytí části příspěvku. Z uvedených nástrojů lze navíc financovat také náklady na jiné formy odborné přípravy, které se stážisté mohou účastnit nad rámec svých stáží, například jazykové kurzy.
- (17) Komise zahájila zvláštní program pro technickou pomoc v rámci ESF, který má členským státům napomáhat při zavádění programů stáží s podporou ESF. V rámci tohoto programu pro pomoc je poskytováno strategické, operační a politické poradenství národním a regionálním orgánům, které zvažují možnost zavedení nových programů stáží nebo modernizace programů stávajících.
- (18) Rada ve svém usnesení z května roku 2011 týkajícím se strukturovaného dialogu o zaměstnanosti mládeže uvedla, že je žádoucí existence rámce kvality stáží, aby se zaručila vzdělávací hodnota takového zkušební.
- (19) V závěrech ze zasedání Rady ze dne 17. června 2011 nazvaných „Podpora zaměstnanosti mládeže v zájmu
-
- (¹) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77).

dosažení cílů strategie Evropa 2020“ byla Komise vyzvána, aby poskytla vodítka ohledně podmínek kvalitních stáží prostřednictvím rámce kvality stáží.

- (20) Dne 14. června 2012 Evropský parlament ve svém usnesení na téma „Na cestě k hospodářské obnově vedoucí k intenzivnímu růstu pracovních míst“ Komisi vyzval, aby co nejdříve předložila návrh doporučení Rady o rámci kvality stáží a stanovila minimální standardy na podporu poskytování vysoce kvalitních stáží a účasti na nich.
- (21) Na zasedání ve dnech 28. a 29. června 2012 vyzvala Evropská rada Komisi, aby posoudila možnost rozšíření portálu EURES na stáže.
- (22) V závěrech ze zasedání Evropské rady ve dnech 13. a 14. prosince 2012 byla Komise vyzvána, aby urychleně dokončila rámec kvality stáží.
- (23) V rámci balíčku opatření pro zaměstnanost mladých lidí z 6. a 7. prosince 2012 zahájila Komise konzultace se sociálními partnery ohledně rámce kvality stáží. Ve svých odpovědích sociální partneři v EU Komisi informovali, že nemají v úmyslu zahájit jednání o autonomní dohodě podle článku 154 SFEU.
- (24) Na zasedání ve dnech 27. a 28. června 2013 Evropská rada opětovně potvrdila, že začátkem roku 2014 by měl být zaveden rámec kvality stáží.
- (25) Rámec kvality je důležitým výchozím bodem pro stanovení toho, co představuje kvalitní nabídku stáží podle doporučení Rady o zavedení záruk pro mladé lidi.
- (26) Podle Roční analýzy růstu na rok 2014 je zapotřebí usnadnit přechod od vzdělání do pracovního procesu, zejména zvýšením dostupnosti kvalitních stáží a odborných praxí.
- (27) Pro účely tohoto doporučení se stážemi rozumí placená či neplacená časově omezená pracovní praxe, která zahrnuje prvek vzdělávání a odborné přípravy a jejímž cílem je získání praktických a odborných zkušeností za účelem zlepšení zaměstnatelnosti a usnadnění přechodu do řádného zaměstnání.
- (28) Toto doporučení se nevztahuje na programy odborné praxe, které jsou součástí osnov formálního vzdělávání nebo odborného vzdělávání a přípravy. Na stáže, jejichž obsah je upraven vnitrostátními právními předpisy a jejichž absolvování je povinným požadavkem pro získání přístupu k určitým povoláním (např. lékařství, architektuře), se toto doporučení nevztahuje.
- (29) Toto doporučení by s ohledem na svou povahu a cíl nemělo být vykládáno v tom smyslu, že brání členským státům v zachování nebo zavedení ustanovení, která jsou pro stážisty příznivější než ta, která jsou jeho prostřednictvím navrhována,

DOPORUČUJE ČLENSKÝM STÁTŮM:

- 1) zvýšit kvalitu stáží, zejména pokud jde o obsah z hlediska vzdělání a odborné přípravy a pracovních podmínek, s cílem usnadnit přechod ze vzdělávání, z nezaměstnanosti nebo neaktivity do zaměstnání, a to uplatněním níže uvedených zásad rámce kvality stáží v praxi:

Uzavření písemné dohody o stáži

- 2) požadovat, aby byly stáže založeny na písemné dohodě, která je na začátku stáže uzavřena mezi stážistou a poskytovatelem stáže;
- 3) požadovat, aby byly v dohodách o stáži uvedeny vzdělávací cíle, pracovní podmínky, údaj o tom, zda poskytovatel stáže poskytuje stážistovi příspěvek nebo náhradu, a práva a povinnosti stran podle použitelných právních předpisů EU a vnitrostátních právních předpisů, jakož i délka stáže, jak je uvedeno v doporučeních č. 4–12;

Cíle v oblasti vzdělávání a odborné přípravy

- 4) podporovat osvědčené postupy týkající se cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, aby stážisté mohli získávat praktické zkušenosti a osvojovat si příslušné dovednosti; úkoly přidělené stážistovi by měly umožnit dosažení těchto cílů;
- 5) vybízet poskytovatele stáží, aby stážistovi přidělili pracovníka zajišťujícího osobní dohled, který stážistu povede při plnění přidělených úkolů a bude sledovat a posuzovat jeho pokrok;

Pracovní podmínky platné pro stážisty

- 6) zajistit, aby byla dodržována práva a pracovní podmínky stážistů podle použitelných právních předpisů EU a vnitrostátních právních předpisů, včetně omezení týkajících se maximální délky týdenní pracovní doby, minimální denní a týdenní doby odpočinku a případně minimálních nároků na dovolenou;
- 7) vybízet poskytovatele stáží, aby vyjasnili, zda zajišťují zdravotní a úrazové pojištění a rovněž otázku pracovního volna z důvodu nemoci;
- 8) požadovat, aby bylo v dohodě o stáži jasně stanoveno, zda se na stáž vztahuje příspěvek nebo náhrada, a pokud ano, jaká je výše tohoto příspěvku nebo náhrady;

Práva a povinnosti

- 9) vybízet dotčené strany k zajištění toho, aby byly v dohodě o stáži stanoveny práva a povinnosti stážisty a poskytovatele stáže, případně aby v dohodě o stáži byly uvedeny politiky poskytovatele stáže týkající se důvěrnosti údajů a vlastnictví práv duševního vlastnictví;

Přiměřená délka

- 10) zajistit přiměřenou dobu trvání stáže, která by zpravidla nebyla delší než šest měsíců s výjimkou případů, kdy je delší stáž řádně odůvodněna, s přihlédnutím k národní praxi;

- 11) jasně stanovit okolnosti a podmínky, za nichž lze stáž po skončení doby platnosti původní dohody o stáži prodloužit nebo obnovit;
- 12) podporovat postup spočívající v tom, že v dohodě o stáži je stanoveno, že stážista nebo poskytovatel stáže může stáž ukončit písemným oznámením sděleným v přiměřené lhůtě s ohledem na délku stáže a příslušné vnitrostátní postupy;

Řádné uznávání stáží

- 13) podporovat uznávání a potvrzování znalostí, dovedností a schopností nabytých během stáže a vybízet poskytovatele stáží, aby je na základě posouzení potvrzovali prostřednictvím osvědčení;

Požadavky na transparentnost

- 14) vybízet poskytovatele stáží, aby v oznámeních a inzerátech nabízejících volná místa uváděli informace o podmínkách stáže, zejména údaj o tom, zda se na stáž vztahuje příspěvek nebo náhrada a zdravotní a úrazové pojištění; vybízet poskytovatele stáží, aby uváděli informace o politice nábory pracovníků, včetně toho, jaká část stážistů byla v posledních letech přijata do pracovního poměru;
- 15) vybízet služby zaměstnanosti a jiné poskytovatele profesního poradenství, aby se řídili požadavky na transparentnost, pokud poskytují informace o stážích;

Přeshraniční stáže

- 16) usnadnit přeshraniční mobilitu stážistů v Evropské unii, mimo jiné vyjasněním vnitrostátního právního rámce pro stáže, stanovením jednoznačných pravidel pro přijímání stážistů z jiných členských států a vysílání stážistů do jiných členských států a omezením administrativních formalit;
- 17) posoudit možnost využití rozšířené sítě EURES a výměny informací o placených stážích prostřednictvím portálu EURES;

Využití evropských strukturálních a investičních fondů

- 18) využívat v programovém období 2014–2020 evropských strukturálních a investičních fondů, konkrétně Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj a případně také Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí s cílem zvýšit počet a kvalitu stáží, mimo jiné také prostřednictvím účinných partnerství se všemi příslušnými zúčastněnými stranami;

Uplatnění rámce kvality stáží

- 19) přijmout vhodná opatření s cílem uplatnit rámec kvality stáží co nejdříve;

- 20) poskytnout Komisi do konce roku 2015 informace o opatřeních přijatých v souladu s tímto doporučením;

- 21) podporovat aktivní účast sociálních partnerů při uplatňování rámce kvality stáží;

- 22) podporovat aktivní účast služeb zaměstnanosti, vzdělávacích institucí a poskytovatelů odborné přípravy při uplatňování rámce kvality stáží;

BERE NA VĚDOMÍ, ŽE KOMISE HODLÁ:

- 23) podporovat úzkou spolupráci s členskými státy, sociálními partnery a jinými zúčastněnými stranami v zájmu rychlého uplatnění tohoto doporučení;

- 24) sledovat ve spolupráci s členskými státy a zejména prostřednictvím Výboru pro zaměstnanost pokrok při uplatňování rámce kvality stáží podle tohoto doporučení a analyzovat dopad zavedených politik;

- 25) podávat zprávy o pokroku v uplatňování tohoto doporučení na základě informací poskytnutých členskými státy;

- 26) spolupracovat s členskými státy, sociálními partnery, službami zaměstnanosti, mládežnickými organizacemi a organizacemi stážistů a jinými zúčastněnými stranami na prosazování tohoto doporučení;

- 27) povzbuzovat a podporovat členské státy (mimo jiné prosazováním výměny osvědčených postupů), aby ke zvýšení počtu a kvality stáží využívaly Evropský sociální fond a Evropský fond pro regionální rozvoj nebo jiné evropské fondy pro programové období 2014–2020;

- 28) společně s členskými státy posoudit možnost zahrnutí placených stáží do EURES a vytvořit zvláštní internetové stránky týkající se vnitrostátních právních rámců pro stáže.

V Bruselu dne 10. března 2014.

*Za Radu
předseda*

I. VROUTSIS